

Ключевые слова: общие положения гражданского законодательства, недопустимость произвольного вмешательства кого-либо в частные дела, неприкосновенность собственности, свобода договора, свобода предпринимательской деятельности, судебная защита гражданских прав и интересов, справедливость, добросовестность и разумность, равенство участников гражданских правоотношений.

Summary

Basay O.V. General Principles of Civil Legislation in Ukraine and Russian Federation: Comparative Legal Analysis. – Article.

The article deals with general principles of civil law Ukraine and the Russian Federation on the basis of analysis of the Civil Code of Ukraine, the Civil Code of the Russian Federation, Ukraine Constitution, the Constitution and other legal acts. It turns out the contents of the general principles of civil law, as the inadmissibility of arbitrary interference in the sphere of private life; inadmissibility deprivation of property rights, except in cases determined by law; freedom of contract; freedom of entrepreneurial activity that is not prohibited by law; fairness, reasonableness and good faith; equality of participants in civil relations; free movement of goods, services and funds.

Key words: general principles of civil legislation, inadmissibility of invasion of one's privacy, inviolability of property, freedom of contracts, freedom of entrepreneurial activity, fairness, reasonableness and good faith; equality of participants in civil relations.

УДК 346.2

В.О. Коверзнев

кандидат юридичних наук, доцент
кафедри правового регулювання
економіки Чернігівського
національного
технологічного університету

ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ КООПЕРАЦІЇ ТА КООПЕРАТИВНОГО ПРАВА

Постановка проблеми. Кооперація – це суспільне явище, яке полягає в об'єднанні групи людей, що пов'язані між собою спільним соціальним і економічним інтересом, з метою задоволення своїх духовних

потреб та підвищення матеріального добробуту, шляхом спільної праці, об'єднання матеріальних ресурсів і засобів виробництва.

Дослідження правової природи кооперації як економіко-правової категорії та кооперативного права має не лише теоретичне, але й практичне значення, оскільки створює підґрунтя для визначення кола джерел, що регулюють відносини кооперації; розробки методології та методики реалізації джерельної бази, а також принципів і підходів, що підлягають застосуванню при регулюванні відносин кооперації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні основи кооперації як економічної категорії розглядаються в роботах С. Г. Бабенка, С. Д. Гелея, Я. А. Гончарука, Р. Я. Пастушенка.

Окремі питання правового становища кооперативних організацій досліджено в роботах Т. Е. Абової, О. М. Вінник, Я. З. Гаєцької-Колотило, О. В. Гафурової, М. І. Клеандрова, В. О. Коверзнева, І. М. Кучеренко, В. К. Мамутова, В. І. Семчика, В. Ю. Уркевича, В. С. Щербини та ін.

Невирішені раніше проблеми. На сьогодні в Україні відсутні фундаментальні розробки з питань комплексного вивчення правового забезпечення кооперації в Україні через призму науки господарського права, що обумовлює актуальність даної роботи, оскільки дослідження загальнотеоретичних проблем кооперації як економіко-правової категорії та кооперативного права є вирішенням однієї із складових частин загальної проблеми.

Мета роботи. Метою даної роботи є дослідження правової природи кооперації як економіко-правової категорії та її юридичної сутності; з'ясування юридичної сутності кооперативного права та його місця в системі національного права України.

Виклад основного матеріалу. Організаційно кооперація представляє собою сукупність кооперативних організацій певного спрямування, об'єднаних в єдину систему, яка має центральний орган, створений цими ж організаціями, завданням якого є координація та підвищення ефективності їх діяльності.

Спеціальною ознакою кооперації є: спрямованість, насамперед, на

задоволення соціально-економічних і духовних інтересів її членів, добровільність членства в кооперативних організаціях та їх рівність у процесі ухвалення рішень, виборність і підзвітність органів управління кооперативних організацій, взаємодопомога і співпраця між кооперативними організаціями, здійснення турботи про громаду та освітньої діяльності.

Дослідження правової природи кооперації дозволяє стверджувати, що кооперація як явище суспільного буття за своєю сутністю та змістом є економічним, господарським явищем. Кооперація є частиною економіки держави, призначення якої полягає не лише в підвищенні добробуту окремої групи індивідів, які об'єдналися для задоволення спільних інтересів, але й в покращенні економічного становища держави в цілому.

За формою організації кооперація є категорією господарсько-правовою, оскільки відносини, які складаються в процесі утворення кооперативних організацій та здійснення ними статутної діяльності, мають переважно господарський характер і регулюються нормами господарського законодавства. Кооперативна діяльність передбачає використання майна кооперативної організації, завдяки чому реалізується право власності та інші майнові права. Вона здійснюється систематично і на професійній основі, при цьому тісно пов'язана з реалізацією не лише приватних інтересів окремих кооператорів, а й публічних інтересів окремих суспільних груп. Публічні інтереси виражаються, насамперед, у законодавчо закріпленому обов'язку кооперативних організацій піклуватися про інтереси громади. Нарешті, кооперативна діяльність пов'язана з організацією виробництва і наданням послуг, що має організаційно-виробничу ознаку і свідчить про її господарсько-правову природу.

Для з'ясування юридичної сутності поняття «кооперація» слід звернутися до її законодавчого визначення. Відповідно до статей 1, 3 Закону України «Про кооперацію» [1] кооперацією є система кооперативних організацій, створених з метою задоволення економічних, соціальних та інших потреб своїх членів, на основі поєднання їх особистих та колективних інтересів, поділу між ними ризиків, витрат і доходів, розвитку їх самоорганізації, самоуправління та самоконтролю.

Основними завданнями кооперації є:

- 1) підвищення життєвого рівня членів кооперативів, захист їх майнових інтересів і соціальних прав;
- 2) створення системи економічної і соціальної самопомоги населення та суб'єктів господарювання;
- 3) залучення у виробництво товарів, робіт, послуг, додаткових трудових ресурсів, підвищення трудової і соціальної активності населення;
- 4) створення і розвиток інфраструктури, необхідної для провадження господарської та іншої діяльності кооперативів з метою зростання матеріального добробуту їх членів та задоволення потреб у товарах і послугах;
- 5) сприяння сталому розвитку та становленню засад демократичного розвитку суспільства.

Отже, з правової точки зору, кооперація розглядається як система господарських організацій, створених з метою задоволення різноманітних потреб її членів, зокрема, в економічній та соціальній сферах, а також задля сприяння розвитку демократичного суспільства в державі. Зазначена мета досягається шляхом здійснення не лише господарської, але й активної громадської діяльності.

Для з'ясування юридичної сутності кооперативного права необхідно дослідити сутність загальної системи права, складовою частиною якої є кооперативне право.

Системою права є комплекс взаємопов'язаних правових норм, що регулюють систему суспільних відносин в державі.

В науковій літературі система права України розглядається в наступному структурованому понятійному ряду: предмет правового регулювання, метод правового регулювання, інститут права (комплексний інститут права), підгалузь права (комплексна підгалузь права), галузь права (комплексна галузь права) [2, с. 27].

О. Ф. Скакун розглядає галузь права як відносно самостійну сукупність норм права, що регулює якісно однорідну сферу (рід) суспільних відносин і володіє тільки їй властивим режимом правового

регулювання (тобто предметом, методом, метою, способами, типом правового регулювання) і є підсистемою системи права. Вона виділяє базові (фундаментальні), профілюючі (спеціальні) та комплексні галузі права.

Базові – містять вихідні норми права, які регулюють первинні суспільні відносини та володіють вихідними юридичними режимами правового регулювання, що мають особливу значущість для інших галузей права і використовуються ними (конституційне, цивільне, адміністративне; кримінальне).

Профілюючі – містять норми, які регулюють сфери суспільних відносин, що пов'язані з первинними суспільними відносинами, і спрямовані на конкретизацію і підсилення дії певних норм базових галузей права. Сфери і режими регулювання профілюючих галузей права «відокремлюються» від сфер і режимів регулювання базових галузей права, але без зв'язку з ними існувати не можуть (трудова, сімейна, земельна, кримінально-виконавча, фінансова та ін.).

Комплексні – містять норми права, що регулюють сфери державного й господарського життя, виникають на основі подальшого розвитку комплексних інститутів права, що утворюються на стику суміжних галузей права і користуються режимами, які належать цим галузям. Режим комплексної галузі права може складатися: а) з режимів декількох основних інститутів чи підгалузей права, що функціонують «на рівних» (інтегральний режим); б) з режимів кількох інститутів, де один з них є основним (спеціальний режим) [3, с. 304, 305].

Господарське право є комплексною галуззю права і має чітко визначений предмет правового регулювання – господарські відносини, що виникають у процесі організації та здійснення господарської діяльності між суб'єктами господарювання, а також між цими суб'єктами та іншими учасниками відносин у сфері господарювання [4, ст. 1].

У той же час, кооперативне право регулює суспільні відносини, які виникають у процесі створення, діяльності та припинення діяльності кооперативних організацій. Таким чином, предмет кооперативного права повністю охоплюється предметом регулювання господарського права, а тому є його складовою частиною.

У зв'язку з цим, виникає необхідність визначення місця кооперативного права в системі господарського права України (підгалузь чи інститут права) та його особливостей.

Так, проф. Семчик В. І. розглядав кооперативне право як самостійну галузь права, предметом регулювання якого є внутрішньокооперативні відносини, засновані на кооперативному членстві [5, с. 9, 10]. Слід зазначити, що концепція самостійності кооперативного права як галузі права була сформульована проф. Семчиком В. І. до здійснення кодифікації господарського законодавства та прийняття Верховною Радою України Господарського кодексу [4], а тому об'єктивно не враховує його положень.

Основними складовими предмета кооперативного права є:

- 1) відносини, пов'язані із створенням кооперативної організації; 2) відносини членства в кооперативній організації та управління нею; 3) внутрішньокооперативні відносини власності;
- 4) відносини відповідальності членів кооперативної організації; 5) відносини, що виникають між кооперативними організаціями;
- б) відносини, пов'язані з припиненням кооперативної організації.

У цих відносинах реалізується регулятивна, охоронна та запобіжна функції кооперативного права, що спрямовані на впорядкування діяльності усієї системи кооперації, яка складає значний сектор економіки України.

Регулятивна функція кооперативного права забезпечує реалізацію суб'єктивних прав і обов'язків кооперативних організацій та їхніх членів у господарсько-виробничих, організаційно-господарських та внутрішньогосподарських відносинах. Регулятивні норми кооперативного права складають його основу.

Охоронна функція характеризується як напрям правового впливу, спрямованого на охорону суспільних відносин і витіснення чужих суспільству відносин [6, с. 96]. Охоронна функція кооперативного права забезпечує захист суб'єктів цієї галузі права. Прикладом охоронної функції кооперативного права є норма статті 10 Закону України «Про споживчу кооперацію», якою гарантовано, що власність споживчої

кооперації є недоторканою, перебуває під захистом держави і охороняється законом нарівні з іншими формами власності; заборонено відволікання майна споживчих товариств та їх спілок на цілі, не пов'язані з їх статутною діяльністю [7].

Запобіжна функція кооперативного права полягає в запобіганні можливим правопорушенням та застосуванні до порушників юридичних заходів впливу. Зміст запобіжної функції, зокрема, розкривається в статті 37 Закону України «Про кооперацію», в якій проголошено, що держава гарантує додержання прав і законних інтересів кооперативних організацій та їх членів, максимально сприяє розвитку і зміцненню їх господарської самостійності [1].

Кооперативні відносини виникають між суб'єктами кооперативного права на підставі норм Конституції, Цивільного і Господарського кодексів, а також спеціального кооперативного законодавства України. До кола суб'єктів кооперативного права належать кооперативні організації, їх структурні підрозділи, члени кооперативних організацій та трудові колективи, що складаються з найманих працівників.

За своєю правовою природою, відносини, що виникають між структурними підрозділами кооперативних організацій, є внутрішньо-кооперативними (внутрішньогосподарськими); відносини, що виникають між кооперативними організаціями, а також між кооперативними та іншими господарськими організаціями, є господарсько-виробничими; а відносини, що виникають між членами кооперативних організацій з цими організаціями, а також між кооперативними організаціями і органами організаційно-господарського управління – організаційно-господарськими.

Таким чином, диференціація господарських відносин і можливість виділення з них тих відносин, що виникають у процесі створення, діяльності та припинення діяльності кооперативних організацій, які утворюють цілісну систему кооперації, дозволяє стверджувати про достатньо чітку спеціалізацію кооперативного права.

Як зазначено вище, допоміжним критерієм визначення галузі права є метод правового регулювання. Під методом правового регулювання розуміють сукупність засобів державно-владного впливу на суспільні

відносини.

Найбільш поширеними є:

1) імперативний метод правового регулювання, який будується на відносинах підкорення та субординації, передбачає чітку правову регламентацію поведінки учасників правовідносин та можливість застосування до них юридичних санкцій в разі порушення правових приписів;

2) диспозитивний метод правового регулювання, який будується на юридичній рівності суб'єктів правовідносин і дозволяє діяти за принципом «дозволено все, що не заборонено законом».

Кожна галузь права, з урахуванням специфіки її предмету правового регулювання, застосовує конкретні, характерні саме цій галузі, методи правового регулювання, що дозволяє здійснення ефективного регулювання визначеної сфери суспільних відносин. Так, для цивільного права характерним є застосування диспозитивного методу правового регулювання; для кримінального, адміністративного та фінансового права – застосування імперативного методу.

Будучи комплексною галуззю права, господарське право застосовує притаманний лише цій галузі комплексний метод правового регулювання, що передбачає поєднання різних методів господарсько-правового регулювання.

Зазначений підхід підтримується представниками школи господарського права, а саме: В. С. Мартем'яновим, В. В. Лаптевим, І. Г. Побірченком, Г. В. Пронською, В. С. Щербиною. При цьому підході виділяють такі методи господарського права як метод обов'язкових розпоряджень (метод підпорядкування), метод узгодження (метод автономних рішень і координації) і метод рекомендацій.

Концептуально названі методи господарського права базуються на двох принципах:

перший – загальнодозволений (дозволено все, що не заборонене законом), що діє в правовому регулюванні поведінки суб'єктів господарювання;

другий – що зобов'язує (спонукає суб'єктів правовідносин до певної

поведінки) – стосується правової організації діяльності органів управління у сфері господарювання [8, с. 30, 31].

Для регулювання кооперативних відносин застосовуються усі перелічені методи господарського права.

На підставі системного аналізу всіх складових предмета кооперативного права вбачається висновок, що окрема правова норма не здатна самотійно врегулювати всю сферу кооперативних відносин. Сукупність норм, що регулюють певну групу кооперативних відносин, утворюють інститути кооперативного права, кожний з яких здатний регулювати окрему сферу кооперативних відносин.

На нашу думку, структура кооперативного права може бути представлена, зокрема, такими інститутами:

- 1) інститутом створення кооперативних організацій;
- 2) інститутом членства в кооперативних організаціях;
- 3) інститутом управління кооперативними організаціями;
- 4) інститутом правового режиму майна кооперативних організацій;
- 5) інститутом ціноутворення на продукцію і послуги кооперативних організацій;
- 6) інститутом розподілу доходів кооперативних організацій;
- 7) інститутом відповідальності членів кооперативних організацій і самих цих організацій;
- 8) інститутом припинення діяльності кооперативних організацій.

Кожний з цих інститутів регулює певну упорядковану групу кооперативних відносин.

Так, інститут членства в кооперативних організаціях регулює порядок вступу в члени кооперативної організації, визначає вимоги до осіб, які можуть бути членами кооперативних організацій, їх права та обов'язки як членів кооперативних організацій; порядок припинення членства в кооперативних організаціях.

Інститут розподілу доходів визначає джерела доходів кооперативної організації, порядок їх розподілу та покриття збитків.

Окремі інститути кооперативного права мають комплексний характер. Наприклад, інститут відповідальності кооперативних організацій та їх членів містить в собі не лише норми кооперативного

законодавства, а й норми Цивільного кодексу України, які визначають загальні засади відповідальності юридичних осіб [9, ст. 96].

У зв'язку з цим, цілком слушною є думка В. М. Сирих про те, що комплексний інститут права представляє собою сукупність норм, за допомогою яких в окремій галузі права, виходячи з її специфіки, конкретизуються і доповнюються норми інших галузей права, а регулятивна дія цих норм обмежується предметом даної галузі права [10, с. 25].

З вищенаведеного можна зробити висновок, що природа кооперативних відносин, які складають предмет правового регулювання, визначає метод, що регулює ці правовідносини; сукупність правових норм, в їх взаємозв'язку, утворюють ряд інститутів, які в свою чергу складають підгалузь господарського права – кооперативне право.

Особливість кооперативного права визначається особливістю основних його суб'єктів – кооперативних організацій, які є господарськими організаціями корпоративного типу [11, с. 55 – 58].

Хоча кооперативні організації і мають ознаки корпоративних організацій, кооперативні організації та їх членів не можна вважати суб'єктами корпоративних відносин. Цей висновок слідує з визначення корпоративних відносин, яке дано в частині третій статті 167 Господарського кодексу України, згідно з якою під корпоративними відносинами маються на увазі відносини, що виникають, змінюються та припиняються щодо корпоративних прав. Частиною першою цієї ж статті встановлено, що корпоративними – є права особи, частка якої визначається у статутному капіталі (майні) господарської організації, що включають правомочності на участь цієї особи в управлінні господарською організацією, отримання певної частки прибутку (дивідендів) даної організації та активів у разі ліквідації останньої відповідно до закону, а також інші правомочності, передбачені статутними документами. Таким чином, кваліфікаційною ознакою корпоративних прав є наявність в особи права на частку в статутному капіталі господарської організації. Втім, у кооперативних організаціях статутний капітал не утворюється. Крім того, управління кооперативною

організацією її членами здійснюється за іншими принципами, ніж у господарських товариствах, оскільки не залежить від розміру паю її члена.

Вказана позиція повністю узгоджується із роз'ясненнями, викладеними в пункті 3 постанови Пленуму Верховного Суду України «Про практику розгляду судами корпоративних спорів» від 24 жовтня 2008 р. №13 про те, що не підлягають розгляду в порядку господарського судочинства справи, пов'язані зі створенням, діяльністю, управлінням та припиненням діяльності суб'єктів господарювання, які не є господарськими товариствами (кооперативи, приватні, колективні підприємства тощо), якщо стороною у справі є фізична особа [12].

Вважаємо, що кооперативна організація може бути суб'єктом корпоративних відносин лише у випадку створення нею господарського товариства. В зв'язку з цим, не можна погодитися з позицією В. С. Кононова, який відносить до корпоративних правовідносин відносини, що виникають між кооперативами та їх учасниками [13, с. 101].

Другою особливістю кооперативного права є регулювання відносин осіб, які одночасно є членами кооперативних організацій та їхніми працівниками, оскільки в цьому випадку виникає конкуренція норм кооперативного і трудового права. Вбачається, що в даному випадку пріоритет мають норми кооперативного права, оскільки виникнення у цих осіб трудових прав можливе лише після набуття ними прав члена кооперативної організації. Тобто, трудові права членів кооперативної організації є похідними, а тому припинення членства повинно тягнути за собою автоматичне припинення в такій особі й трудових прав.

Розглядаючи зміст кооперативного права, необхідно визначити його від кооперативного законодавства та окреслити цілі останнього.

В теорії права система законодавства розглядається перш за все як цілісний комплекс нормативно-правових актів, розподілених залежно від предмета і метода правового регулювання по галузях та інститутах законодавства.

Зокрема, О. Ф. Скакун наголошує на тому, що система законодавства – це багатогранне суб'єктивно-об'єктивне утворення зі складною структурою. Основна роль у ній належить нормативним актам,

а також їх структурним підрозділам. Вони дають змогу групувати окремі розділи, статті, пункти нормативних актів залежно від норм права, що містяться в них, у різні більш стійкі формування – інститути законодавства. Стаття закону тут виступає зовнішньою формою вираження правового змісту, сконцентрованого у правовому приписі [3, с. 317].

З наведеного можна зробити висновок, що кооперативне законодавство представляє собою комплекс нормативно-правових актів різної юридичної сили, які регулюють відносини, що пов'язані з утворенням, діяльністю та припиненням діяльності кооперативних організацій, мають суб'єктивний характер і чітку структуру (норма, інститут, підгалузь законодавства). Кооперативне законодавство України – це зовнішня форма існування кооперативного права, розробленого і санкціонованого вищим законодавчим органом країни – Верховною Радою України.

Мета кооперативного законодавства України сформульована в преамбулах спеціальних кооперативних законів і полягає у визначенні:

1) правових, економічних та соціальних основ діяльності споживчої кооперації в Україні; відродженні та зміцненні демократичних основ споживчої кооперації, захисті інтересів її членів і сільського населення як споживачів; регулювання відносин з органами виконавчої влади [7];

2) правових, організаційних, економічних та фінансових особливостей утворення і діяльності сільськогосподарських кооперативів [14];

3) правових, організаційних, економічних і соціальних основ функціонування системи кооперації в Україні в цілому [1];

4) організаційних, правових та економічних засад створення та діяльності кредитних спілок, їх об'єднань, а також прав та обов'язків членів кредитних спілок та їх об'єднань [15].

Кооперативне право відображає внутрішню сторону кооперативного законодавства і характеризує його сутність. До джерел кооперативного права належать не лише закони, але й підзаконні акти. Кооперативне право включає в себе правовий звичай, судову практику, локальні правові

акти, а також двосторонні та багатосторонні договори, що укладені його суб'єктами, в зв'язку з цим є більш широким системним утворенням, ніж кооперативне законодавство.

Кооперативне право має публічний характер. Суттєвими ознаками, які підтверджують правильність цього твердження, є положення про те, що:

1) до основних завдань кооперації належать створення системи економічної і соціальної самопомоги населення; підвищення трудової і соціальної активності населення; створення і розвиток інфраструктури; сприяння сталому розвитку та становленню засад демократичного розвитку суспільства;

2) неподільний фонд кооперативу, який створюється в обов'язковому порядку та формується за рахунок вступних внесків та відрахувань від доходу кооперативу, не може бути розподілений між членами кооперативу і, в разі його ліквідації, передається за рішенням ліквідаційної комісії іншій кооперативній організації (кооперативним організаціям) або зараховується до доходу бюджету [1, ст.ст. 3, 20, 29].

Таким чином, кооперативне право створює необхідний юридичний режим забезпечення публічних інтересів у сфері ринкової економіки, оскільки регулює взаємовідносини не лише специфічного кола осіб – суб'єктів кооперативного права, але й відносини цих суб'єктів з територіальними громадами і сприяє, при цьому, розвитку демократичних засад суспільства.

Висновок. Розглянуті вище характеристики правової природи кооперативних відносин, предмета і метода правового регулювання кооперативних відносин, інститутів кооперативного права, цілей і характеру кооперативного законодавства в сукупності складають юридичний зміст такої специфічної економіко-правової категорії як кооперація.

Література

1. Про кооперацію : Закон України від 10.07.2003 р. № 1087-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 5. – Ст. 35. – [зі змін. та допов.].
2. Коверзнев В. О. Дихотомія права як критерій визначення сфери діяльності адміністративного суду / В. О. Коверзнев // Юридична Україна. – 2013. – № 7.

3. Скакун О. Ф. Теорія права і держави : Підручник / О. Ф. Скакун. – 3-тє видання. – К. : Алерта. – 2012. – 524 с.
4. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №18, № 19-20, № 21-22. – Ст. 144. – [зі змін. та допов.].
5. Кооперативне право. Підручник для кооперат., сільськогосп., економ., юрид. вищих навч. закладів і фак. / За ред. чл.-кор. НАН України В. І. Семчика. – К. : Ін Юре. – 1998. – 336 с.
6. Проблемы теории права : Курс лекций в двух томах / Науч. ред. Р. К. Русинов; Отв. за вып. В. М. Семенов; Министерство высшего и среднего специального образования РСФСР. Свердловский юридический институт. – Свердловск. – 1972. – 396 с. – 1 т.
7. Про споживчу кооперацію : Закон України від 10.04.1992 р. № 2265-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – N 30. – Ст. 414. – [зі змін. та допов.].
8. Господарське право : Підручник / О. П. Подцерковний, О. О. Квасніцька, А. В. Смітюх та ін.; За ред. О. П. Подцерковного. – 2-ге вид., доп. і перероб. –Х.: Одиссей. – 2012. – 640 с.
9. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №№ 40 – 44. – Ст. 356. – [зі змін. та допов.].
10. Сырых В.М. Комплексные институты как комплексные системы российского права / В.М. Сырых // Журнал российского права. – 2002. – № 10. - С. 26 – 28.
11. Корпоративне право : навчальний посібник / О. В. Гарагонич, С. М. Грудницька, Е. Е. Бекірова, Ю. М. Бисага [та ін.]; за заг. ред. О. В. Гарагонича, С. М. Грудницької. – К. : Видавничий Дім «Слово». – 2014. – 344 с.
12. Постанова Пленуму Верховного суду України «Про практику розгляду судами корпоративних спорів» від 24.10.2008 р. №13. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf>.
13. Кононов В. С. Корпоративные правоотношения: понятие, признаки, сущность // Актуальные проблемы гражданского права : Сб. статей. Вып. 9 / Под ред. О. Ю. Шиловхоста. – М. : Норма. – 2005. – С. 50 – 102.
14. Про сільськогосподарську кооперацію : Закон України в редакції Закону № 5495-VI від 20.11.2012 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 50. – Ст. 698.
15. Про кредитні спілки : Закон України від 20.12.2001 р. N 2908-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 15. – Ст. 101. – [зі змін. та допов.].

Анотація

Коверзнев В. О. Загальнотеоретичні аспекти кооперації та кооперативного права. – Стаття.

В роботі розглянуто правову природу кооперації як економіко-правової категорії; розкрито юридичну сутність кооперативного права, визначено його структуру та місце в системі національного права України; проаналізовано

співвідношення кооперативного права і кооперативного законодавства; доведено, що кооперативне законодавство створює юридичний режим забезпечення публічних інтересів у сфері ринкової економіки.

Ключові слова: кооператив, кооперативна організація, кооперативне право, кооперативне законодавство.

Аннотація

Коверзнев В. А. Общетеоретические аспекты кооперации и кооперативного права. – Стаття.

В работе рассмотрено правовую природу кооперации как экономико-правовой категории; раскрыто юридическую сущность кооперативного права, определено его структуру и положение в системе национального права Украины; проанализировано соотношение кооперативного права и кооперативного законодательства; доказано, что кооперативное законодательство создает юридический режим обеспечения публичных интересов в сфере экономики.

Ключевые слова: кооператив, кооперативная организация, кооперативное право, кооперативное законодательство.

Summary

Koverznev V.O. General-theoretical Aspects of Cooperatives and Cooperative Law. – Article.

This article explores the legal nature of cooperation as Economy legal category and discloses the juridical entity of the cooperative law. It determined its structure and position in the national law of Ukraine and analyzed the ratio of the cooperative law and cooperative legislation; proved that cooperative legislation creates a legal regime for the public interest in the economic sphere.

Key words: cooperative, cooperative organization, cooperative law, cooperative legislation.

УДК 347.122 : 356.363 (477)

Ю.В. Кривенко

кандидат юридичних наук, доцент
кафедри цивільного права
Національного університету
«Одеська юридична академія»